



**Naturvernforbundet**  
i Stjørdal og Meråker

c/o Anne Marit Ligaard, Gammelverksgata 10, 7504 Stjørdal  
e-post: [stjordal@naturvernforbundet.no](mailto:stjordal@naturvernforbundet.no)

Stjørdal 7. februar 2023

Meråker kommune  
Rådhusgata 7, 7530 Meråker  
e-post: [postmottak@meraker.kommune.no](mailto:postmottak@meraker.kommune.no)

## Kommuneplanens arealdel 2024-2036

# Innspill til planen fra Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker

Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker støtter de rammene og føringene som legges til grunn for arbeidet med Meråker kommunes arealplan.

Det er helt sentralt i dette arbeidet at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn og implementeres i planen. Vi viser ellers til de nasjonale forventningene om å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom bl.a. en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning, samt til regionale planer om 50-55 % reduksjon i utslippet av klimagasser innen 2030. Vi viser videre til kommuneplanens samfunnsdel der det heter at bærekraft og folkehelse skal være bærende elementer, uavhengig av satsningsområde.

Det er en stor og viktig oppgave for kommunen å sørge for at arealplanen blir et redskap for å nå disse målene i praksis og ikke bare talemåter og tomme ord.

På denne bakgrunn fremmer vi følgende forslag til planen:

### 1. **Bevaring av urørte og inngrepsfrie naturområder**

I tillegg til de fire foreslåtte fokusområdene for denne rulleringen av arealplanen foreslår vi at det settes inn et nytt kulepunkt: Bevaring av urørte og inngrepsfrie naturområder.

### 2. **Opprett større sammenhengende verneområder**

Vi foreslår at Meråker kommune tar initiativ til å få utvidet Skarvan og Roltdalen nasjonalpark slik at Rangeldalen naturreservat i Meråker og Sylan landskapsvernområde og Sankkjølen naturreservat i Tydal blir innlemmet i nasjonalparken.

Det bør også vurderes om det skal innledes et samarbeid mellom norske og svenske myndigheter med tanke på å få etablert en stor «grensesprengende» nasjonalpark som også omfatter Sylanområdet på svensk side av grensen.

### **3. Våtmark og myrlandskap**

Unngå inngrep i våtmarker og myrlandskap av hensyn til naturmangfold, herunder bevaring av fugl, planter og insekter og andre dyr, samt lagring av karbon og vann. Myr er den naturtypen på landjorda som lagrer mest karbon og er derfor særdeles viktig i kampen mot global oppvarming. Den er en nødvendig og verdifull naturtype, som er viktig som rasteplass for fugler, tilholdssted for flere rødlistede arter, både planter og dyr, og en viktig vannrenser og flomdemper.

### **4. Skogbruk**

Gjennom lang tid har det blitt drevet intensivt skogbruk i Meråker med flatehogst, markberedning og grøfting av myrlandskap. Dette har vært negativt med tanke på karbonlagring, flomdemping, artsmangfold og naturopplevelser. Det finnes også eksempler på at kulturminner har blitt ødelagt.

I Norge inneholder skogen 60 prosent av artene våre. Disse artene mistrives når skogen hogges og mange sliter med å overleve. Norge har fått internasjonal kritikk fordi vi har vernet så lite av skogen vår.

Vi foreslår at det i gjenværende områder med hogstmoden skog blir vurdert om det, av hensyn til klima, biologisk mangfold og rekreasjonsinteresser, kun skal tillates plukkhogst.

Med samme begrunnelse foreslår vi også at det blir vurdert å restaurere tidligere myrlandskap slik at de blir tilbakeført til sin opprinnelige form, der det er mulig. Det bør også settes inn reparerende tiltak der det er store skader på terrenget etter tidligere skogsdrift.

### **5. Beiting med storfe**

I Norge har vi lange tradisjoner med bruk av utmarka til beite for husdyr. Dette er viktig for dyrevelferden og fornuftig bruk av en fornybar ressurs. Beitinga kan være et viktig bidrag både til matvaresikkerhet og til å opprettholde bosetting i utkantstrøk, men den må utøves slik at den er bærekraftig på lang sikt, og slik at den ikke utgjør en trussel mot sårbare naturtyper og truede arter.

De siste årene er det registrert stort beitepress på relativt store deler av utmarka i Meråker. Områdene brukes forholdsvis intenst til beiting for storfe gjennom hele sommeren. Når det beites med stor tetthet av langt større og tyngre dyr enn det som var vanlig tidligere, blir belastningen på beiteområdene stor. Det rapporteres om store slitasjeskader på skogbunn og myrområder. Mange ytrer bekymring for viltet og artsmangfoldet i beiteområdene. Mange er også så redde for de store dyrene, som har en adferd som mange opplever som truende, at de ikke våger å ferdes i de utmarksområdene der dyrene beiter.

I arbeidet med arealplanen bør det gjøres feltundersøkelser for å finne ut om denne formen for beiting kan utgjøre en trussel mot sårbare biotoper og mot det naturlige artsutvalget. Videre må det vurderes om beitinga er bærekraftig, og om den er i samsvar med eksisterende lover og regelverk.

## 6. Kulturlandskap og dyrkamark

Vern av dyrka- og dyrkbar mark må gis høyeste prioritet.

Det må videre tas grep og settes inn tiltak for å bevare kulturlandskapets mangfold, bl.a. av hensyn til artsmangfold og til pollinerende insekter.

## 7. Boligområder

Det bør legges til rette for mer sentrumsnær boligbygging. Dette vil være fordelaktig med tanke på framtidig bærekraft, blant annet gjennom mer kostnadseffektiv infrastruktur, lettere tilgang til offentlige tjenester og sosiale møteplasser, og mindre transportbehov.

Det bør i tillegg legges til rette for at innbyggerne i boområdene skal kunne ha kontakt med natur i hverdagen ved at det opprettes/bevares grønne lunger i og ved bebyggelsen.

## 8. Fritidsboliger

Av hensyn til naturmangfold og klima må en bevare mest mulig urørt natur. Dette er også avgjørende for å bevare Meråker som et attraktivt sted for innbyggere, hyttefolk og turister som søker villmarkspreget natur. Vi foreslår derfor at det ikke etableres nye områder for fritidsbebyggelse.

Om det etter en totalvurdering er ønskelig med nye hytter, bør det i stedet foretas en utvidelse av eller fortetting i eksisterende områder der nødvendig og ønsket infrastruktur, som vei, vann, kloakk og strømforsyning, allerede er utbygd. Vi tenker her spesielt på Fagerliaområdet og Teveldalen. Utover dette bør ny hyttebygging legges til mer sentrumsnære områder.

Det må alltid gjennomføres en sakkyndig kartlegging av naturmangfold med påfølgende vurdering av konsekvenser før en slik utvidelse eller fortetting foretas.

Vi foreslår ellers at kommunen på bred basis setter i gang en faktabasert diskusjon på hvor mange fritidshytter kommunen kan ha, uten at det kommer i konflikt med de føringene som innledningsvis er gitt for arealplanen.

## 9. Motorferdsel i utmark

Det er i dag gode muligheter for bruk av snøscooter til nyttekjøring i Meråker.

Vi er sterkt imot at det i tillegg skal åpnes opp og legges til rette for lystkjøring med snøscooter, og vi tar en klar avstand fra at det etableres løyper for fri benyttelse av snøscooter. En tilrettelegging for mer bruk av snøscooter enn det vi har i dag, mener vi vil være klart i strid med de rammene og føringene for arealplanen som er gitt innledningsvis, som f.eks. reduksjon av klimagassutslipp, forsvarlig ressursforvaltning, god folkehelse, bærekraftig samfunnsutvikling og bedre ivaretagelse av naturmangfold.

I mange utmarksområder kan det påvises store skader på terrenget etter bruk av motorkjøretøy på barmark. Fylkesmannen i det tidligere Nord-Trøndelag karakteriserte Lierne og Meråker som fylkets verstinger på dette området. Utviklingen ser ut til å ha gått

over styr. Kommunen må ta tak i situasjonen og iverksette mer restriktive tiltak for å begrense barmarkskjøring i utmarka.  
I områder der terrenget er påført store skader, bør det vurderes å sette inn reparasjonstiltak.

Kommunen bør vurdere om utviklingen med økt båttrafikk og stadig større motorer på bygdas innsjøer er forenlig med målet om reduksjon av klimagassutslipp, god ressursforvaltning og bedre ivaretagelse av naturmangfold.

#### **10. Parkeringsplasser for allmennheten ved ferdselsveier i turområder**

Det er de siste årene registrert en trend med stor økning i bruken av utmarka til rekreasjon og friluftsliv. Dette er en ønsket og positiv utvikling med tanke på helse og velferd for befolkningen. Økt bruk av egne nærområder kan dessuten bidra til redusert klimaavtrykk gjennom at volumet på reiser til mer fjerntliggende områder reduseres.

I Meråker, med svært mye fin natur og en friluftinteressert befolkning, ligger mye til rette for at denne trenden skal kunne fortsette. Det som ser ut til å kunne være eller bli en begrensende faktor i tida framover, er parkeringsmulighetene langs de allmenne ferdselsårene som leder inn mot de mest populære utfartsområdene. Kommunen bør, eventuelt i samarbeid med andre, sørge for gode parkeringsmuligheter på steder som er naturlige utgangspunkt for utøvelse av friluftsliv for folk flest.

#### **11. Turstier og merkede løyper**

Merkede sommer- og vinterløyper er et godt tiltak for å få folk ut på tur, og dermed for å fremme allmenn helse og velferd.

Av hensyn til bærekraft og naturmangfold bør slike løyper legges utenom områder der vi finner de mest sårbare artene og naturtypene.

For å hindre at terrenget blir trampet i stykker i våte partier, bør stier som er mye brukt på barmark, klopplegges.

Anne Marit Ligaard /s/  
Leder Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker